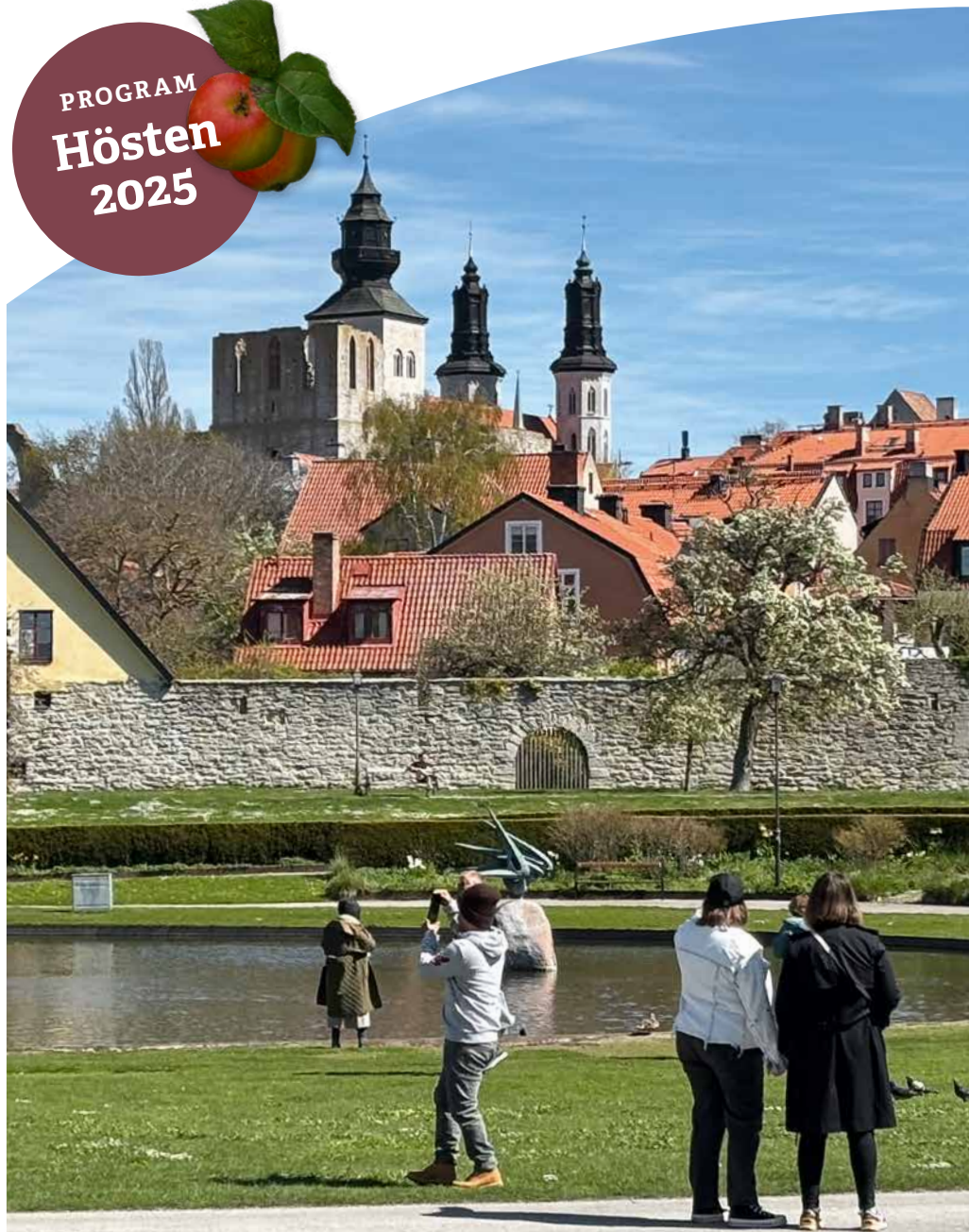

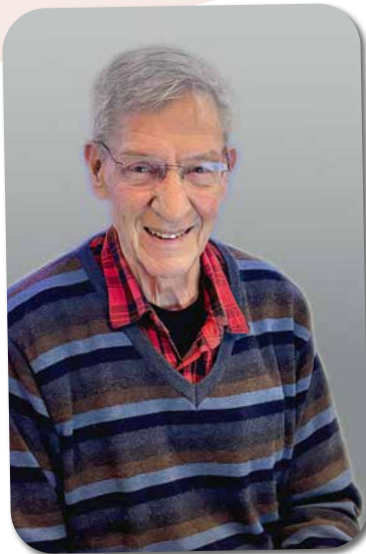
Senioruniversitetet Gotland

PROGRAM
Hösten
2025

Välkommen till höstterminen 2025 med Senioruniversitetet

Efter sommaren presenterar vi åtta föreläsningar och fyra studiecirklar i skilda ämnen fram till jul.

Vår ordförande Åke Persson,
fotograferad av Agneta Lippman.

Att få ett bra inomhusklimat i kulturhistoriskt värdefulla byggnader, t. ex. i de gamla stenhusen i Visby innerstad, är en utmaning. Detta och påverkan av de pågående klimatförändringarna är frågor som professorn i kulturvård vid Uppsala universitet **Tor Broström** forskar om. Det nya regementet P18 på Tofta skjutfält kommer Senioruniversitetets medlemmar få höra om och se på

ett studiebesök. Författaren, journalisten **Eva Sjöstrand** berättar ur sina böcker om 200 år av gotländsk kvinnohistoria, om sammanhållning i glädje och sorg, om hårt arbete och kvinnors envetna kamp för att förbättra tillvaron för alla.

Sabine Sten har forskat i osteoarkeologi i många år, alltså skelett och ben, bland annat på Gotska Sandön. Vad man kan få veta av gamla ben ska hon berätta om. Sportfiske och fisketurism omsätter stora belopp årligen i Sverige. Professor **Patrik Rönnbäck** vid Uppsala universitet, Campus Gotland, arbetar med hur man skall kunna göra aktiviteterna hållbara. Gotland och gotlänningar på 1970-talet möter vi i **Stig Hammarstedt** fotobok. Med sina tidigare erfarenheter från olika delar av det svenska samhället ger Gotlands landshövding **Charlotte Petri Gornitzka** exempel på aktuella frågor för Gotland, både internationella och lokala. Terminen avslutas i december med att skådespelaren **Evert Jansson** presenterar gotlandsförfattaren David Ahlqvist och exempel på hans alster.

Föreläsningar

Föreläsningarna äger rum i Hörsalen E22, Almedalsbiblioteket.
Deltagaravgiften vid en föreläsning är 50 kr för våra medlemmar.

Vi kommer att skicka ut inbjudan till medlemmarna med e-post inför varje föreläsning och tar därefter emot anmälningar genom programmet *Mina aktiviteter* (OBS! Du kan inte anmäla Dig innan Du fått inbjudan). När du anmäler dig kan du också enkelt betala deltagaravgiften. **Din reservation av plats gäller först när du har betalat.** Du kommer att ha avgiften tillgodo om du anmäler återbud senast 24 timmar före föreläsningen.

Icke-medlemmar är välkomna i mån av plats, inträde 80 kr.

Onsdag 3 september kl. 14.00

Klimatförändringar och kulturarv

Tor Broström är professor i kulturvård vid Uppsala universitet. Hans forskning handlar om energieffektivisering, inomhusklimat och klimatanpassning i kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Föreläsningen handlar om hur klimatförändringarna påverkar vårt byggda kulturarv och vad vi kan göra åt det. För det första måste vi på varsamt sätt minska vår energianvändning i befintliga byggnader. Med utgångspunkt från världsarvstaden Visby diskuteras utmaningar med energieffektiviserande åtgärder såsom fönsterbyten, tilläggsisolering, solpaneler mm. För det andra måste vi möta effekterna av klimatförändringarna. Exemplet här blir de gotländska kyrkorna. De har stått sig i runt 800 år och står nu inför nya hot med ett varmare och fuktigare klimat.

Foto: Linnea Ronström

Onsdag 17 september kl. 14.00–15.30

Studiebesök på regementet P18

Samling vid Suderbys Herrgårds P-platsen, gångvägen in mot herrgården. Antal besökare blir begränsat. Personal ur förbandsledningen eller P18 stab kommer att vara värdar med ansvar för besöket. Presentation av P18 verksamhet på Gotland i föreläsningssalen Avar på Suderbys.

Om möjligt sker en busstur in på P18 område där vi visas hur det ser ut. Turen kan ställas in beroende på vad som sker på området.

Bild: Anne Nilsson

Onsdag 24 september kl. 14.00

Kvinnors sysslor lämnar inga spår

*Kvinnors sysslor lämnar inga spår
inga stenbrott, inga kalkugnar, inga fotografier
Tvätt, vedhuggning, vattenhämtning
stampan det hemma så länge hon orkade
Trollandet att få slanten att räcka, maten att smaka
kläderna att hålla och lappas igen*

Ur poesiviten Hide

Författaren, journalisten **Eva Sjöstrand** berättar ur sina böcker om 200 år av gotländsk kvinnohistoria, om sammanhållning i glädje och sorg, om hårt arbete och kvinnors envetna kamp för att förbättra tillvaron för alla.

Foto: Jon Lofthus

Onsdag 15 oktober kl. 14.00

Vad arkeologiska skelett kan berätta

Sabine Sten älskar gamla ben. Hon kartlägger människor genom deras ben. Hon är osteo- arkeolog, och har analyserat Erik den heliges skelett, studerat DNA från igelkottar och arbetat på Gotska Sandön där nya undersökningar visar på en mer komplex historia än vad man tidigare trott. Hur just benen kan ge mer kunskap berättar hon om.

Onsdag 29 oktober kl. 14.00

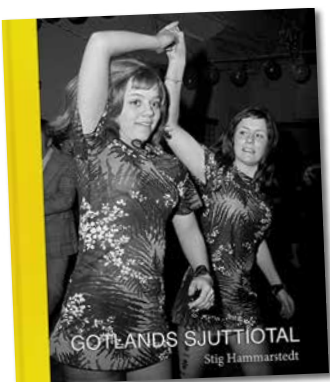
Hållbarhet, värdering och förvaltning av sportfiske och fisketurism

Fritidsfiske är en omfattande rekreationsaktivitet i Sverige, omsatte drygt 16 miljarder kronor 2023 och bedrivs huvudsakligen av sportfiskare och fisketurister med handredskap. För att säkerställa och utveckla denna rekreationsaktivitet och dess samhällsekonomiska värden, så krävs en god förvaltning av fiskbestånd och vattenmiljöer.

Denna föreläsning tar upp en rad prioriterade frågor inom förvaltning och hållbarhet, inklusive riktlinjer för återutsättning av fisk (catch-and-release) samt en framtidspaning gällande behov av adaptiv och proaktiv förvaltning framöver. Vidare så presenteras även samhälls- ekonomiska värden per fångad havsöring på Gotland samt lax i Mörrumsån, vilket belyser de mycket höga ekonomiska värden som en enda fisk betingar. Professor **Patrik Rönnbäck**, Forsknings- programmet Naturresurser och hållbar utveckling (NRHU), Institutionen för geovetenskaper, Uppsala universitet, Campus Gotland.

Foto: Daniel Olsson

Onsdag 12 november kl. 13.30

Gotlands sjuttital

Redaktör **Stig Hammarstedt** berättar om sitt arbete med fotoboken "Gotlands sjuttital". Den fotografiska bilden som kulturbärare. Hammarstedt har arbetat som frilansfotograf i många år med ett förflutet som fotograf på Gotlands Tidningar på 1990-talet. Idag arbetar han med fotohistoriskt material.

Att synliggöra den gemensamma historien är en stor utmaning och ett ansvarsfullt arbete men det är alltid subjektivt. Mer om

dess två år som det tog att färdigställa boken får vi höra om när Stig Hammarstedt gästar oss.

Onsdag 26 november kl. 14.00

Gotland i Sverige och omvärlden

Länsstyrelsen i Gotlands län arbetar med allt från totalförsvar till hållbar utveckling och hanterar samhällsfrågor av betydelse för såväl Gotland som Sverige och vår omvärld. Landshövding **Charlotte Petri Gornitzka**, tidigare generaldirektör för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, berättar om några just nu aktuella frågor.

Foto: David Skoog

Onsdag 10 december kl. 14.00

Gubbar i min spegel

Den gotländske skådespelaren **Evert Jansson** läser noveller av David Ahlqvist. Ahlqvist var född 1900. Han var författare, konstnär, debattör, kompositör och hembygdsvårdare.

I ett flertal noveller skildrade Ahlqvist gotländsk natur och gotländskt folkkyrke. Utsikt från Bringsarve, Gubbar i min spegel och pjäsen Korgstolen är en del av hans författarskap. Under ett flertal år var han ordförande i Gotlands Hembygdsförbund, och han var med och startade Gutamålsgillet.

Evert Jansson har tidigare framfört hans noveller under en biblioteksturné och nu gästar han Senioruniversitetet.

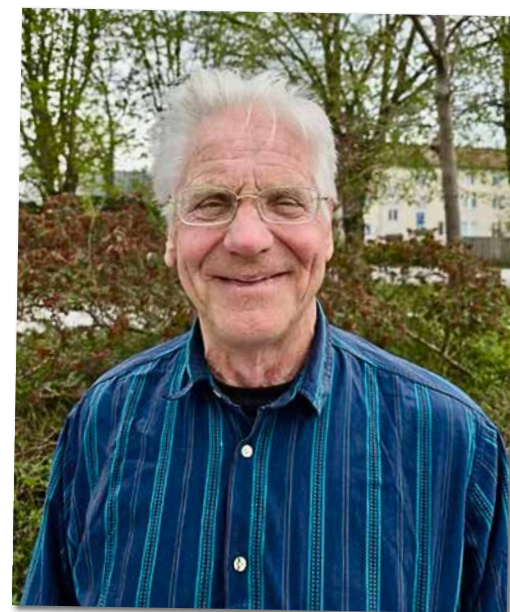

Foto: Åsa Eklund

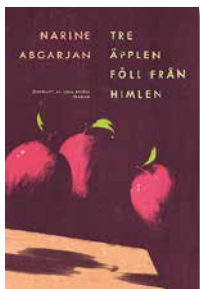

Cirklar

Öppna för
medlemmar!

Under hösten 2025 har vi fyra cirklar: två bokcirklar, en democraticirkel och en filosoficirkel. Flera av deltagarna under våren har valt att fortsätta under hösten. 8-12 deltagare är lämpligt för bok- och democraticirklarna medan 15 hittills har följt filosoficirkeln.

Om lediga platser uppstår kommer inbjudan att delta skickas ut till alla medlemmar. Lokal för cirklarna är Folkuniversitetet, Merkuriusgatan 1.

Bokcirkel 1

Detta är en fortsättning på den cirkel, som funnits under våren och alla deltagare avser att följa med. Vi kommer att läsa "Tre äpplen föll från himlen" av den ryskarmeniska författaren Narine Abgarjan.

Aktuella dagar är 9/9, 7/10, 4/11 och 2/12.

Upplysningar: cirkelledaren **Ulla Gådefors Christensen**, 070-77018 21 eller e-post: ulla.mgch@gmail.com

Bokcirkel 2

Även detta är en fortsättning på den cirkel, som funnits under våren. Boken vi planerar att läsa är "Vattnets förbannelse" av Abraham Verghese. Inbjudan att delta kommer under augusti.

Start onsdag 3/9, klockan 14. Övriga datum bestäms vid kursstarten.

Upplysningar: cirkelledaren **Eva Kätting**, 070 965 42 31 eller e-post: evakatting@gmail.com

Democraticirkel

Snacka om demokrati! Varför det? Sverige är ett av de mest demokratiska länderna i världen, enligt tillförlitliga källor, men på senare år har varningslampor börjat blinka! Vad händer till exempel när färre går och röstar? När politiker, journalister och tjänstemän blir hotade? Vad kan vi dra för lärdomar av andra?

Senioruniversitetet erbjuder en samtalscirkel med syfte att uppmärksamma deltagarna på tecken som kan tyda på en nedmontering av demokratin och hur den insikten kan hanteras. Vi träffas vid sex tillfällen och utgår från Timothy Snyders bok "Om Tyranni."

Onsdagar 9.30–12.00 ojämna veckor med start den 10/9 2025

Inbjudan att delta kommer under augusti, anmälan senast den 3/9.

Upplysningar: **Marie Janson**, 070 4943125 marie.janson@telia.com
Gunnel Fransson, 076 8043743 gunnel.w.fransson@gmail.com

Filosoficirkel

Under ledning av **Kjell MacDowall**

Medvetandet och den fria viljan

Det filosofiska samtalet fortsätter. Vi kommer att diskutera olika filosofiska teorier om medvetandet och den fria viljan. Viktiga utgångspunkter blir existentialismen och naturalismen och vi följer tråden fram till vår egen tid. Viktiga frågeställningar blir:

- Vad innebär det att ha en fri vilja?
- Vad innebär det att vara en medveten varelse?
- Hur är vårt moraliska ansvar kopplat till frågan om den fria viljan?
- Vilken relation råder mellan vår hjärna och vårt medvetande?

Inga förkunskaper behövs och nya deltagare är välkomna i mån av plats. Deltagarna kommer att inför varje träff förse med ett underlag för samtalet.

Torsdagar 14.00–16.15: 18/9, 25/9, 2/10, 9/10, 23/10, 6/11, 20/11, 4/12.

Upplysningar: **Kjell MacDowall**: kjell.macdowall@gmail.com, 0735-79 26 99.

Att bli medlem i Senioruniversitetet

Medlem i Senioruniversitetet kan du bli om du är 55 år eller äldre. Alla sjuk- och förtidspensionärer, oavsett ålder, kan också bli medlemmar.

Medlemsavgiften är 150 kr per kalenderår och person

Du anmäler dig som ny medlem, eller förnyar medlemskapet, och betalar medlemsavgiften i systemet **Mina Aktiviteter**. Dit kommer du med följande adress i din webbläsare och där följer du anvisningarna: <https://minaaktiviteter.se/sengo/mship/new>

Du kan också betala till vårt bankgironr **5180-0092** (glöm inte att ange ditt namn) eller med Swish till **123 553 90 10**. Skicka då e-post med ditt namn, adress, telefonnummer och e-postadress till: senioruniversitetet.visby@folkuniversitetet.se

Om du har frågor om medlemskapet: kontakta **Åke Persson** 0709-56 55 75.

Vi skickar aktuell information om våra föreläsningar, utflykter och studiecirkel till alla som angett en e-postadress!

Om du vill veta mer, kontakta vår styrelse:

Åke Persson , ordf.	0709-56 55 75	ake@dynamec.se
Kathy Gow Sjöblom , v. ordf.	0705-40 92 26	kathy.gow.sjoblom@telia.com
Elisabeth Enekvist , sekreterare	0708-56 11 33	e.enekvist@gmail.com
Elisabet Hedlund Österdahl , kassör	0707-57 13 18	elisabeth.osterdahl@telia.com
Karin Brindt	0769-34 66 26	gokarbri@hotmail.com
Agneta Lippman	0721-87 05 45	lippmanagneta@gmail.com
Gunnel Wallin	0702-91 13 83	ge.wallin55@gmail.com

Vår e-postadress: senioruniversitetet.visby@folkuniversitetet.se

Vår hemsida, sök: Senioruniversitetet Gotland

Elisabeth Enekvist prickar av en av våra medlemmar inför en av föreläsningarna.

Foto: Agneta Lippman

Senioruniversitetet på Gotland

Senioruniversitetet på Gotland är en ideell förening, knuten till **Folkuniversitetet på Gotland**. Den är liksom Folkuniversitetet politiskt, fackligt och religiöst obunden. Vi anordnar föreläsningar, studiecirklar och utflykter. Medlem i Senioruniversitetet kan alla bli som fyllt 55 år eller mer.

Senioruniversitet finns på ett trettiotal orter runt om i landet. Här på Gotland startades verksamheten hösten 2003 med ett tiotal medlemmar. Nu är vi över 500 medlemmar.

Välkommen även du som medlem!

Senioruniversitetet samarbetar med Campus Gotland och föreläsningarna äger rum i hörsalen, Almedalsbiblioteket. Efter föreläsningarna kan man dricka kaffe och samtala med varandra om dagens ämne i Café Foajé.

Foto: Agneta Lippman.

Omslagsbilden: Almedalen. Foto: Agneta Lippman.

Äppelcollage s. 4–7: Foto: Agneta Lippman.